

OULAISTEN KAUPUNKI

ARVIOINTIKERTOMUS 2018

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA 2018

Kuntalain 121 §:n mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten.

Tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä **arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.** Tarkastuslautakunnan on huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä.

Tarkastuslautakunnan tehtävä on valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Oulaisten kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 14.6.2017 valinnut tarkastuslautakuntaan vuosiksi 2017 – 2020 seuraavat henkilöt:

<u>Jäsen</u>	<u>Henkilökohtainen varajäsen</u>
Raimo Räisänen, pj.	Riitta Honkimaa
Arto Ylikulju, vpj.	Kaarina Huhtala
Salme Mäyrä	Hannu Portti
Hanne Vähäkuopus	Anneli Rajaniemi
Tero Paakkonen	Rauno Ojantakanen

Oulaisten kaupunginvaltuusto on 6.9.2017 todennut, että Hannu Portti ei ole kuntalain 75 §:n mukaan vaalikelpoinen toimimaan tarkastuslautakunnassa, koska hän on Oulaisten kaupungin palveluksessa. Samassa yhteydessä kaupunginvaltuusto valitsi tarkastuslautakunnan varajäseneksi Mauri Myllykankaan.

Oulaisten kaupunginvaltuusto on 20.12.2017 myöntänyt eron Tero Paakkoselle tarkastuslautakunnan jäsenyydestä ja valinnut Jorma Kortesojan hänen tilalleen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Oulaisten kaupunginvaltuusto on 8.5.2019 myöntänyt eron Hanne Vähäkuopukselle tarkastuslautakunnan jäsenyydestä ja valinnut tarkastuslautakunnan jäseneksi Merja Paavolan hänen tilalleen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Lautakunnan sihteerinä on toiminut tilintarkastaja JHT, KHT Anne Räisänen Julkispalvelut EY Oy:stä.

Tarkastuslautakunta on syksyllä 2018 laatinut toimikaudekseen arviointisuunnitelman. Arviointisuunnitelman painopisteiksi vuodelle 2018 asetettiin hallinto-osaston alaisista toiminnoista yleisjohto, perusturvalautakunnan alainen sosiaalipalvelut ja terveydenhuolto, valvonta- ja lupalautakunnan alainen ympäristönsuojelu, sivistys- ja hyvinvointilautakunnan alainen sivistystoimen johto, varhaiskasvatus, koulutoimi, liikuntatoimi sekä kulttuuritoimi ja teknisen lautakunnan alainen kaavoitus ja kaupunginhallitus.

Arvioinnin suorittamiseksi tarkastuslautakunta on kuullut toiminnasta vastaavia viranhaltijoita ja henkilöstöä eri hallintokunnista, jotka toimivat eri osastoilla tai eri asiakasrajapinnoissa. Tarkastuslautakunta on tutustunut arvioitavia toimintoja koskeviin vertailutietoihin. Lisäksi lautakunta on kuullut useampaan kertaan kaupunginjohtajaa ja talousjohtajaa kaupungin toimintaympäristöä, toiminnan kehittämistä ja hallintoa koskeissa asioissa sekä kaupungin taloutta ja rahoitusta koskevista kysymyksistä.

Arviointisuunnitelman mukaan tarkastuslautakunta seuraa kaupungin talousarvion ja valtuuston vahvistamien toiminnallisten tavoitteiden toteutumista sekä toimielinten ja johtavien viranhaltijoiden toimintaa. Lautakunta sopi keskinäisellä työjaolla eri

toimielinten hallinnon seuraamisesta sekä keräsi tietoja palvelutoiminnan toimivuudesta.

Lautakunnan sisäisesti sopima hallinnon seurantavastuu on ollut seuraava:

<u>Lautakunta</u>	<u>Tarkastuslautakunnan jäsen</u>
Kaupunginhallitus ja talousarvio	kaikki
Perusturvalautakunta	Jorma Kortesoja, Hanne Vähäkuopus
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta	Salme Mäyrä, Jorma Kortesoja
Tekninen lautakunta	Raimo Räisänen, Arto Ylikulju
Elinvoimalautakunta	Salme Mäyrä, Arto Ylikulju
Valvonta- ja lupalautakunta	Hanne Vähäkuopus, Raimo Räisänen

Tarkastuslautakunta huolehtii sidonnaisuusrekisterin julkisten tietojen julkaisemisesta ja valvoo sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista.

Tarkastuslautakunta on kokoontunut seitsemän kertaa vuoden 2018 arviointitehtävän suorittamiseksi.

2. EDELLISEN VUODEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

Tarkastuslautakunnan vuotta 2017 koskeva arviointikertomus on merkitty kaupunginvaltuuston tiedoksi 16.5.2018. Lisäksi kaupunginvaltuusto on kehottanut kaupunginhallitusta antamaan syyskuun 2018 loppuun mennessä valtuustolle selvityksen siitä, mihin toimenpiteisiin toiminnasta vastaavat henkilöt ja tilivelvolliset ovat ryhtyneet arviointikertomuksen johdosta.

Kaupunginhallitus merkitsi arviointikertomuksen tiedoksi 11.6.2018 ja päätti saattaa sen edelleen lautakuntien tiedoksi ja mahdollisia toimenpiteitä varten. Kaupunginvaltuusto merkitsi tiedoksi 19.9.2018 arviointikertomukseen annetut lautakuntien ja henkilöstöjaoston lausunnot.

Tarkastuslautakunta toteaa, että elinkeinojen kehittämisessä on ryhdytty toimenpiteisiin henkilöresurssien lisäämiseksi. Tarkastuslautakunta toteaa, että tiemäärärahojen budjetoinnissa on tehty toimenpiteitä ennakoivan budjetoinnin parantamiseksi; peruskorjausavustuksiin oli talousarviossa 2018 budjetoitu 43,5 tuhatta euroa, kun toteuma v. 2017 oli 37,7 tuhatta euroa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että arvioinnin kohteena olleeseen sosiaali- ja terveystoimen johtoon ja terveydenhuoltoon tehtyihin havaintoihin perusturvalautakunta ei reagoanut toiminnallisesti.

Viranhaltijoiden ja muun henkilöstön kuuleminen perustuu luottamuksellisuuteen.

Tarkastuslautakunta kuuli vuoden 2017 arvioinnissa eri hallintokuntien viranhaltijoita ja muuta henkilökuntaa; tehdyn arvioinnin jälkeen henkilöstöön liittyvissä asioissa toteutui yhteispalaveri kaupungin ylimmän johdon kanssa, josta voidaan todeta kaupungin johdon reagoineen välittömästi.

Tarkastuslautakunta toteaa, että opetustoimen henkilöstöresurssit eivät ole täyttyneet täysimääräisesti; koulupsykologi on osa-aikainen ja erityisopettajan virkaa ei ole täytetty.

Tarkastuslautakunta toteaa, että teknisen lautakunnan alaisessa kiinteistötoiminnan arvioinnissa todettuihin suureen henkilöstön vaihtuvuuteen ja perehdyttämiseen sekä oikeaan työtehtävien delegoimiseen ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota.

3. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

3.1 Perusturvalautakunnan alainen terveydenhuolto ja sosiaalipalvelut

Tarkastuslautakunnan arvioinnin kohteena oli perusturvalautakunnan alainen terveydenhuolto ja sosiaalipalvelut.

Terveydenhuolto ja sosiaalipalvelut

Terveydenhuollon ja sosiaalipalvelujen henkilöstön kehityskeskusteluja ei ole huolehdittu arviointivuoden aikana.

Terveydenhuollon kulut olivat vuoden 2018 talousarviossa 9,2 miljoonaa euroa talousarviomuutoksen jälkeen, kulutoteuma oli 9,1 miljoonaa euroa. Sosiaalitoimen kulut olivat vuoden 2018 talousarviossa 16,3 miljoonaa euroa talousarviomuutoksen jälkeen, kulutoteuma oli 16,4 miljoonaa euroa. Perusturvalautakunnan alaisessa toiminnassa tehtiin talousarviomuutoksia arviointivuoden aikana yht. 1,153 miljoonaa euroa.

Perusturvan hallinnon toimitilat vaihtuivat arviointivuoden aikana, jota oli perusteltu mahdollisesti tulevilla sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisella uudistuksella säästävänä toimenpiteenä. Hallinnon henkilöstön hajaantuminen eri kiinteistöihin koetaan päivittäisessä työskentelyssä haasteelliseksi.

Ennakoivaa kotikuntoutusta toteutetaan vajaan henkilöresurssin puitteissa, mikä ei anna mahdollisuutta mitata kotikuntoutuksen tuloksellisuutta.

JOHTOPÄÄTÖS: Tarkastuslautakunta arvioi, että kehityskeskustelujen käynti lähiesimiehen kanssa on erityisen tärkeää hyvän työilmapiirin ja tuottavan työpanoksen kannalta. Sähköisen lomakkeen käyttöönotto paperisen tilalle nopeuttaa ja luo luotettavuutta kyselyyn.

Tarkastuslautakunta arvioi, että ennakoivaan budjetointiin tulisi kiinnittää erityistä huomiota.

Tarkastuslautakunta arvioi, että toimitilamuutto ei ole ollut kaikilta osin onnistunut.

Tarkastuslautakunta arvioi, että kotikuntoutuksen toimintaa ja siihen käytettävän ajan lisäystä tulisi kehittää erilaisilla palvelukokonaisuuksilla siten, että vanhusten kotona asuminen turvattaisiin mahdollisimman pitkään tuoden näin säästöjä verrattuna laitokuntoutukseen.

Mielenterveys- ja päihdetyön ja perheneuvolan yhteistyön kehittämiseen tulisi kiinnittää enemmän huomiota kustannussäästöjen aikaansaamiseksi.

3.2 Valvonta- ja lupalautakunnan alainen ympäristönsuojelu

Tarkastuslautakunnan arvioinnin kohteena oli valvonta- ja lupalautakunnan alainen ympäristönsuojelu.

Oulaisten kaupungin ympäristönsuojelussa todettiin, että vuonna 2018 ympäristönsuojelun tarkastuksia ei ole ehditty resurssivajeen vuoksi suorittamaan täysimääräisesti. Ympäristönsuojelun toiminnallinen tavoite ehkäistä ja vähentää ympäristön pilaantumista ei toteutunut; valvontaohjelman mukaisia tarkastuksia ei ole edes ehditty aloittamaan. Ympäristönsuojelun valvontatehtävien ostosta oli tehty sopimus Ylivieskan kaupungin kanssa. Tavoitteena ollut ympäristönsuojelumääräysten laatiminen yhteneväisiksi lähikuntien kanssa ei ole toteutunut.

JOHTOPÄÄTÖS: Tarkastuslautakunta arvioi, että ympäristönsuojelun valvontatehtävien lakisääteisessä hoitamisessa on todettu puutteita. Talousvastuullisuus edellyttää perusteltua kustannusarviointia oman henkilöstön ja ulkopuolisen palveluntuottajan välillä siten, että lakisääteiset ympäristönsuojelun palvelut tulee täysimääräisesti katettua.

3.3 **Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan alainen sivistystoimen johto, varhaiskasvatus, koulutoimi, liikuntatoimi ja kulttuuritoimi**

Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan alaisista palveluista tarkastuslautakunnan painopistealueena oli sivistystoimen johto, varhaiskasvatus, koulutoimi, liikuntatoimi ja kulttuuritoimi.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan toiminta on vuonna 2018 toteutunut pääsääntöisesti asetettujen tavoitteiden ja suunnitelmien mukaisesti. Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan kokonaistoteuma on 99,3 %.

Sivistystoimen johto

Tarkastuslautakunta on kuullut sivistystoimen johtajan antaman läpileikkauksen sivistystoimen johdosta.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen osalta tavoitteena on mm. varhaiskasvatuspaikan järjestäminen lapselle viimeistään neljän kuukauden, kiireellisissä tapauksissa kahden viikon kuluessa, hakemuksen saapumisesta (Toteuma; on pystytty järjestämään paikka määräajassa). Päiväkotien mittarina on 100 % käyttöaste ja perhepäivähoidossa lasten sekä hoitajan käyttöaste 4,2. (Toteuma keskimäärin 84,88 % ja 4,2). Tavoitteena on yksityisen hoidon tuen kuntalisän jatkaminen (Tästä ei kirjattuna yksiselitteistä toteumaa). Tavoitteena on laadukas esiopetus (Toteutetaan esiopetus suunnitelman mukaan) ja tekniikan hyödyntäminen henkilökunnan kulunvalvonnassa ja Wilma -ohjelmiston käyttöönotto päiväkotien esiopetusryhmiin (Toteuma: henkilökunnan kulunvalvontaa ei ole otettu käyttöön, Wilma on otettu käyttöön syksyllä 2018).

Tarkastuslautakunta tutustui Metsolan päiväkotiin ja kiinnitti huomiota ulkoleikkialueen turvallisuuteen ja kiinteistön valvontaan.

JOHTOPÄÄTÖS: Tarkastuslautakunta arvioi, että esiopetuspätevyiden omaavien henkilöiden riittävyteen ja saatavuuteen tulee kiinnittää huomiota.

Tarkastuslautakunta arvioi, että lasten turvalliseen ympäristöön ja palvelun laatuun tulee kiinnittää huomiota sekä kaupungin omista että ostopalveluna tuotettavissa toiminnoissa.

Koulutoimi

Tavoitteet ja toteumat alakoulujen osalta olleet:

Riittävien resurssien turvaaminen koulun opetus- ja kasvatustehtävän toteuttamiseksi (toteumana todetaan, että Lehtopäässä tuntikehystä ollut riittävästi; muiden alakoulujen tilanne ei tiedossa). Ydintoimintaa tukevat hankkeet ja projektit sisällytetään koulun omaan toimintaan (toteumana, että Kiva-koulu käytössä kaikilla kouluilla, kuudesluokkalaiset tekivät yrityskyläprojektin ja erilaisia kerhoja järjestetty kouluilla). Uuden opetusteknologian hankkiminen ja sen ajan tasalla pitäminen (toteumana on todettu, että Chromebookit hankittu; ongelmana hitaat tietoliikenneyhteydet pikkukouluilla). Toiminnallisena tavoitteena ollutta kodin ja koulun välistä yhteistyötä on todettu olleen vanhempainiltojen ja -varttien muodossa, sen sijaan tavoitteena olleesta Pihapiirin toiminnan tehostamisesta ei esitetty toteumaa. Tavoitteena ollut oppilashuollon ohjauskirjan käyttöönotto on toteutunut. Tavoitteena ollutta henkilöstön koulutusta toteutettu Chromebook-koulutuksen myötä.

Tavoitteet ja toteumat yläkoulun osalta:

Määrä-, laatu- ja sisältötavoitteita on ollut paljon. Toteumana todetaan niiden osalta mm, että erityisluokanopettajaa ei ole saatu, oppilaille tehdyn kyselyn perusteella yläkoulun pihan kehittäminen viihtyisäksi ja käytännölliseksi ei ole täysin toteutunut sekä tavoitteena ollut 1,0 %:n käyttäminen koulutukseen opetushenkilöstön palkkasummasta täyttyi vain puoleksi sen ollessa 0,5 %. Tavoitteista toteutuivat mm. päättötodistus ja jatko-opintopaikka jokaiselle päättävälle toteutui 31.12.2018 mennessä, ja uuden valinnaisainekokonaisuuden suunnittelu ja rakentaminen toteutui, kun se otettiin käyttöön syksyllä 2018. Tavoitteena ollut viroissa oleva pätevä henkilöstö, joilla on tehtäviin tehtävänkuvaukset, toteutui, mutta tehtävänkuvaukset on tehty kuudelle henkilölle.

Tavoitteet ja toteumat lukion osalta:

Tavoitteet ja niitä vastaavat toteumat TA/TP: opiskelijoilla keskimäärin kurssia/lv (30/ 28,5) ja valmistuessa (78/78,2). Jatko-opintotavoitteet: Yliopisto (37 %/25 %), ammattikorkeakoulu (37 %/27 %), ammattikoulu (10 %/15 %). Lukio-opetusta ammattikoulujen opiskelijoille (35/36 opiskelijaa). Opetustuntien määrä/opiskelija maan keskiarvossa (52 h/ 54,7 h ilman ammattilukion tunteja 50,1 h). Edellisten lisäksi lukio oli tavoitteiden mukaisesti mukana yhdessä valtakunnallisessa tai alueellisessa hankkeessa ja vanhempien tapaamiset järjestettiin tavoitteen mukaisesti 2 kertaa ikäluokalle vuodessa.

JOHTOPÄÄTÖS: Tarkastuslautakunta arvioi, että alakoulujen opetuksen vaatimat tietoliikenneyhteydet vaativat panostusta. Riittävien resurssien kattavaan toteumaseurantaan on kiinnitettävä huomiota.

Tarkastuslautakunta arvioi, että yläkoulun henkilöstön koulutustavoite ei toteutunut.

Liikuntatoimi

Liikuntapalveluiden toiminnallisina tavoitteina on terveyttä ja hyvinvointia edistävien liikuntapalveluiden järjestäminen, uimahallipalveluiden kehittäminen, kansalaistoiminnan tukeminen, erityisryhmätoiminnan aloittaminen liikuntapalveluissa, liikuntapalveluiden vaikuttavuuden sekä kuntalaisten liikunta-aktiivisuuden arviointi ja kuntalaisten kuuleminen koskien liikuntapalveluja.

Toteumana edellä mainittujen asioiden osalta on todettu mm, että liikunnanohjaaja on toteuttanut runsaasti kuntalaisia aktivoivia toimintoja. Urheilukouluja on järjestetty menestyksekkäästi. Erityisryhmätoiminta aloitettiin mm. olemalla mukana Voimaa vanhuuteen- hankkeessa. Liikuntasuunnitelmatyöryhmä perustettiin. Kuntalaisia kuultiin järjestämällä säännöllisiä järjestöiltoja. Uimahallin kävijämäärätavoitetta ei saavutettu (TA 60 000 / TP 54780), jonka syynä arveltiin olevan

huippulämmän kesä. Uimahallin erilaisiin tapahtumiin riitti kuitenkin runsaasti osallistujia.

JOHTOPÄÄTÖS: Tarkastuslautakunta arvioi, että uusi uimahalli on täyttänyt kuntalaisten toiveet, vaikkakin toteutuneet kustannukset ovat ylittäneet arvioidun. Tarkastuslautakunta toteaa, että uimahallikiinteistön veloituksellista lisäkäyttöä erilaisiin yleisölle suunnattuihin tapahtumiin on mahdollista lisätä henkilöresurssin puitteissa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että monitoimihallin käyttäjämäärät jäivät reilusti tavoitteesta.

Tarkastuslautakunta arvioi, että urheilukentän ja huoltorakennuksen kunto on heikko, jopa vaarallinen. Urheilukentän ollessa olennainen osa kaupungin urheilukeskusta sen kuntoon saattaminen edellyttää ripeitä toimenpiteitä ja urheilukentän vuosittaiseen huoltoon tulisi kiinnittää erityistä huomiota.

Kulttuuritoimi

Tavoitteena on ollut monipuolisten kulttuuripalveluiden ympärivuotinen toteuttaminen kaikille ikäryhmille: Oulaisten Musiikkiviikot, kulttuuriavustusten myöntäminen, kulttuuristrategian 2018-2023 valmistuminen, näyttelytoiminnan uudistaminen/profilointi, Väinölän remontointi, Penttilän talon monipuolisen toiminnan jatkuminen, yhteistyö koulujen kanssa, Väinölän alueen kehittämisen kokonaissuunnitelman laatiminen, museon näyttelytoiminnan kehittäminen, Kallion kotiseututalon toiminnan profilointi sekä talon välittömästi korjausta vaativat kohteet (katot), elokuvateatterin monipuolisen toiminnan mahdollistaminen.

Tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Väinölän remontointi ja Väinölän alueen kehittämisen kokonaissuunnitelman tekeminen siirtyivät vuodelle 2019 talousarvioon varatun määrärahan kautta. Kallion kotiseututalon remontti ei toteutunut. Tunnuslukujen suhteen vuosi meni kohtalaiseen hyvin: kulttuuritoimen avustukset TA 11000/ TP11000eur, kävijät Musiikkiviikoilla TA 4000/TP 3500, taidetalo Väinölä näyttelyt TA 20/ TP 18, taidetalo Väinölä kävijät TA 3200/TP 2283, museon kävijät TA 2900/ TP 2900, Penttilän talon tilaisuudet TA 320/ TP 415 (106 majoitusvuorokautta).

JOHTOPÄÄTÖS: Tarkastuslautakunta arvioi, että kuntalaisten saama kulttuuritarjonta on suhteellisen monipuolista ja kulttuuritoimen tapahtumiin ohjatut varat ovat kohtuulliset.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota kulttuuritoimen vakituisen henkilöstön kustannukseen / rooliin.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelujen tavoitteet ja toteumat olivat laadukas ja laaja-alainen nuorisotilatoiminta kuutena päivänä viikossa (ei käynyt selväksi toteutuiko tämä); leiri-, retki-, ryhmä- ja kerhotoiminnan tuottaminen koko toimintavuoden ajan keskittyen lasten ja nuorten loma-aikoihin ja viikonloppuihin (toteutunut erittäin monipuolisesti); kansainvälisen nuorisotoiminnan jatkaminen yhdessä kolmannen sektorin kanssa (toteutunut Liikkuva koulu- hankkeeseen osallistumisen myötä, myös espanjalainen evs-nuori ollut Oulaisissa); ennaltaehkäisevän päihdetyön toteuttaminen (6P toiminta jatkunut jälleen menestyksekkäästi, toimintaan sitoutuivat lähes kaikki kohdeikäluokan lapset); nuorten vaikutusmahdollisuuksien parantaminen (toteutui nuorisovaltuustotoiminnan tukemisena, uusi valtuusto valittiin joulukuussa 2018); seutukunnallisen seinättömän nuorten työpajapalvelu ja Jelpiverkon toiminnan ylläpitäminen ja kehittäminen (Jelpiverkko toiminta on vakiintunutta); moniammatillinen yhteistyö ja yhteistyö kolmannen sektorin kanssa (monialaiset ryhmät kokoontuivat ja järjestivät harrastemessut Juho Oksan koululla yhdessä järjestöjen kanssa).

Tunnuslukujen toteumat olivat TA/TP: nuorisotilan kävijät perustoiminta 5500/6466, nuorisotilan kävijät muu toiminta 40/37 ja 20/15, Jelppiverkon nuoret kahvilassa/ 2.asteen illassa 80/284, tapahtumiin/retkiin osallistujat 1000/630, leiriläiset 160/137, liikennepuiston ja skeittipuiston kävijät 2200/2010, matalan kynnyksen ohjattuun toimintaan osallistuneet 50/96.

JOHTOPÄÄTÖS: Tarkastuslautakunta arvioi, että nuorisopalvelut ovat saavuttaneet asetetut tavoitteet hyvin.

3.4 Teknisen lautakunnan alainen kaavoitus

Teknisen lautakunnan alaisista palveluista tarkastuslautakunnan painopistealueena oli kaavoitus.

JOHTOPÄÄTÖS: Tarkastuslautakunta arvioi, että Oulaisten kaupungin kaavoituksessa on huomioitu hyvin yritysten ja yksityisten tonttitarpeet ja infra.

Tarkastuslautakunta arvioi, että kaavoituksessa on ammattitaitoisen henkilöstön vaje.

3.5 Yleisjohto

Tarkastuslautakunnan arvioinnin kohteena oli hallinto-osaston alainen yleisjohto.

Tarkastuslautakunta on kuullut yleisjohtoon kuuluvia henkilöitä saaden kattavan katsauksen yleisjohdosta ja johdon alaisesta taloudesta ja hallinnosta.

JOHTOPÄÄTÖS: Tarkastuslautakunta arvioi, että yleisjohto on toiminut avoimesti ja asiantuntevasti.

3.6 Elinvoimalautakunta

Elinvoiman kehittämisessä tavoitteena on ollut mm. kaksi hankehenkilöä, vetovoiman lisääminen asukkaille ja yrityksille, muuttotappion kääntäminen muuttovoitoksi, kaupungin imagon parantaminen, elinkeinopoliittisen ohjelman päivitys, uusia yrityksiä syntyy 20 kpl/vuosi, työpaikkoja tulee lisää teollisuuteen tai palvelualoille 50 kpl/vuosi, kuntaan saadaan yksi merkittävä yritys tai jo kunnassa olevat työllistävät enemmän, yrityksille on tarjolla toimitiloja, kaupungin omistamat teollisuus- ja liiketilat ovat tehokkaasti käytössä ja tiloista saadaan käypä vuokra, toiminta verkostoituu, suurhankkeissa tarvittavaan ylikunnalliseen yhteistyöhön kiinnitetään entistä enemmän huomiota.

Tavoitteiden toteutuma on esitetty, että hankehenkilöitä on 1, joka hänkin on seutukunnan työntekijä. Muuttotappio on pienentynyt mutta on yhä negatiivinen. ELPO:n päivitys on lykkääntynyt kasvupalvelulaki-uudistuksen vuoksi. Uusia yrityksiä on tullut 22, mutta samanaikaisesti on 23 yritystä lopettanut toimintansa eli nettolisäystä ei ole tullut. Työpaikkoja on syntynyt sekä teollisuuteen että palvelualoille, mm. Lehto on työllistänyt lisää henkilöitä ja lisäksi tehnyt päätöksen tekniikkatehtaan siirtämisestä

Oulusta Oulaisiin. Tilastokeskuksen mukaan työpaikkojen lisäys edellisvuodesta + 30. Yrityksille ei ole juurikaan tarjolla teollisia tiloja, mutta liiketiloja kyllä on tarjolla. Vuonna 2018 on käynnistetty kaupungin markkinointikampanja. Suurhankkeet eivät ole aikataulussa, mutta yhteiset infosivut ovat nyt käytössä.

Kylätoiminnan tavoitteina oli, että kylien hankkeita avustetaan 1-4 kpl vuosittain, kylien neuvosto kokoontuu kaksi kertaa, järjestetään Avoimet kylät -tapahtuma sekä päivitetään tonttipörssi osana kyläasutuksen säilyttämistavoitetta. Kaikki toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet ja kylien yhteistyön lisäämisessä jopa ylittynyt, koska kylien neuvosto kokoontui ennalta suunnitellun kahden kerran sijasta kolme kertaa.

Yksityisteiden osalta tavoitteena oli, että tieyksiköiden uusimisella pyritään oikeudenmukaiseen tieyksikköjakoon. Tieyksiköinnit ovat vähentyneet edellisvuodesta, vuonna 2017 tehty 17 kappaletta ja tänä vuonna 8 kappaletta, mutta asetettu tavoite 8-10 tieyksiköintiä/vuosi kuitenkin toteutui. Muita toiminnallisia tavoitteita on, että yksityistieverkon kunto säilytetään hyvänä ja että vuosittain avustetaan 8-10 merkittävän yksityistien peruskorjausta sekä avustetaan uusien pysyvän asutuksen rakentamista. Nämäkin tavoitteet saavutettiin, yksityistieverkolle myönnettävää kunnossapitoavustusta myönnettiin 184 hakijalle ja perusparantamisavustuksia sai yhteensä 14 yksityistietä. Huomionarvoista on, että toteumat vastaavat erinomaisesti kuhunkin toimintoon varattuja määrärahoja.

Vuoden 2017 arviointikertomuksessa todettu elinkeinotoimen henkilöresurssien vajavuus yhä ajankohtainen. Ovatko asetetut toiminnalliset tavoitteet realistiset suhteessa varattuihin resursseihin?

Elinvoimalautakunnan alaisissa yksityistieasioissa vuoden 2017 arviointikertomuksessa edellytetty tulevaisuuden tiemäärärahojen hyvin ennakoitu lisäys budjetoinnin avulla on ainakin osittain toteutunut, kun vuoden lopussa budjetoitiin tiemäärärahojen lisäys vuodelle 2019.

JOHTOPÄÄTÖS: Tarkastuslautakunta arvioi, että elinvoiman kehittämisessä tavoitteet on pääosin saavutettu. Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupungin imagollinen markkinointi on onnistunut hyvin.

4. HENKILÖSTÖ

Henkilöstön määrä kasvoi 49 henkilöllä verrattuna edelliseen vuoteen ollen 609 henkilöä; henkilöstön määrä kasvoi sijaisten ja määräaikaisten osalta, vakinaisen henkilöstön määrä pysyi ennallaan. Henkilöstön sairauslomapäivien määrä kasvoi 2175 päivää (toteuma 9275 päivää).

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota sairauspäivien merkittävään kasvuun erityisesti vanhusten huollossa ja perusopetuksessa; myös useiden hallintokuntien henkilöstön hyvinvoinnin ongelmiin, henkilöstöhallintoon ja rekrytointiin.

Henkilöstön suurella vaihtuvuudella ja työmotivaatiosalla on suuri taloudellinen vaikutus kaupungin talouteen.

Ammattitaitoisen henkilöstön vaihtuvuuteen on ollut vaikuttamassa myös puutteellinen perehdytys ja luottamuksen puute henkilön vastuulliseen toimintaan, mikä on tullut esille tarkastuslautakunnan tekemillä tarkastuskäynneillä.

JOHTOPÄÄTÖS: Tarkastuslautakunta arvioi, että henkilöstön työhyvinvointiin ja perehdyttämiseen on edelleen kiinnitettävä huomiota toiminnallisten ja taloudellisten vaikutusten vuoksi.

Tarkastuslautakunta arvioi, että uhkana ostopalvelun lisäämisellä oman henkilöstön sijasta voi olla kustannuksia lisäävä vaikutus.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota huolestuneena tarkastuslautakunnan kokouksissa tai niihin liittyvissä keskusteluissa käsiteltyjen asioiden luottamuksellisena pysymiseen. Luottamuksellisuus koskee kaikkia osapuolia.

5. KAUPUNGIN TALOUS JA TILINTARKASTUS

Kaupunginhallitus on 1.4.2019 allekirjoittanut toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen. Tilinpäätös osoittaa tilivuodelta 2 506 tuhannen euron alijäämää ja taseen kertynyt ylijäämä 31.12.2018 on yhteensä 3 262 tuhatta euroa.

Kaupungin alijäämäiseen vuositulokseen on vaikuttanut mm. merkittävästi toimintakulujen kasvu 1,8 miljoonaa euroa, valtionosuuksien väheneminen 0,6 miljoonaa euroa, verotulojen väheneminen 0,3 miljoonaa euroa ja suunnitelman mukaisten poistojen kasvu 0,3 miljoonaa euroa.

Oulaisten kaupungin konsermitilinpäätöksen tulos oli alijäämäinen 3 165 tuhatta euroa ja konsernitaseen kertynyt ylijäämä 31.12.2018 yhteensä 6 675 tuhatta euroa.

Kuntarakennelain 4f §:n mukaan kunta katsotaan kriisikunnaksi, jos kunnan viimeisessä hyväksytyssä tilinpäätöksessä taseen kertynyt alijäämä asukasta kohti on vähintään 500 euroa ja kahdessa sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä taseessa on kertynyttä alijäämää. Oulaisten kaupungin kertynyt ylijäämä 31.12.2018 tilinpäätöksessä oli 439 euroa per asukas; em. kertymä on ollut ylijäämäinen neljässä edeltävässä tilinpäätöksessä.

Verrattaessa Oulaisten kaupungin tulosta ja taseen kertynyttä ylijäämää saatavissa oleviin naapurikuntien vastaaviin tunnuslukuihin, voidaan todeta, että Alavieska ja Sievi tekivät ylijäämäiset tulokset vuonna 2018. Oulaisten, Alavieskan, Sievin, Merijärven, Kannuksen ja Kalajoen omassa pääomassa on 31.12.2018 kertynyttä ylijäämää; sen sijaan Ylivieskalle on kertynyt kumulatiivista alijäämää vuoden 2018 alijäämäisen tuloksen myötä.

Luvut x 1 000 €	Tuloslaskelman yli-/alijäämä						Taseen kumulatiivinen yli-/alijäämä					
	2014	2015	2016	2017	2018	2018 €/as.	2014	2015	2016	2017	2018	2018 €/as.
Kalajoki	4 090	2 274	-200	233	-1 016	-82	16 012	18 383	18 180	18 287	17 271	1 394
Oulainen	1 770	980	797	1 608	-2 506	-337	2 367	3 364	4 161	5 768	3 262	439
Alavieska	380	541	1 227	-95	397	154	-1 900	-1 422	-195	-290	107	42
Kannus	363	758	-349	-255	-854	-155	5 645	6 402	6 053	5 798	4 944	899
Merijärvi	243	-162	-152	9	-344	-312	3 222	3 060	2 907	2 916	2 572	2 330
Sievi	129	85	1 412	1 111	672	135	54	109	1 521	2 633	3 305	664
Ylivieska	773	159	4 200	3 100	-7 278	-478	-6 753	-6 193	-1 993	1 093	-6 185	-407

Taulukko 2: Oulaisten ja eräiden naapurikuntien yli-/alijäämät 2014 - 2018.

JOHTOPÄÄTÖS: Tarkastuslautakunta toteaa, että haasteellinen väestönkehitys ja verotulojen sekä valtionosuuksien pieneneminen vaatii tiukkaa talouden pitoa. Yli-investointeja tulokehitykseen nähden tulisi välttää.

Kaupungin tilintarkastaja on antanut 21.5.2019 tilintarkastuskertomuksen sekä yksityiskohtaisemman tarkastusraportin.

6. YHTEENVETO

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan toimintakertomus ja tilinpäätös antavat hyvän kokonaiskuvan valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta Oulaisten kaupungissa ja sen kuntakonsemissa vuonna 2018.

Tarkastuslautakunta toteaa, että valtuuston asettamat toiminnan tavoitteet ovat toteutuneet pääosin ja talouden tavoitteet kunnassa ovat toteutuneet odotettua heikommin.

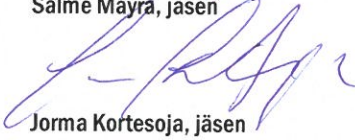
Oulaisissa, 21. päivänä toukokuuta 2019

Raimo Räisänen, puheenjohtaja

Arto Ylikulju, varapuheenjohtaja

Salme Mäyrä, jäsen

Merja Paavola, jäsen

Jorma Kortesoja, jäsen